

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, lieve mensen,

Zou er een bijbeltekst zijn die speciaal bij deze zondag had gepast?

Deze zondag dat we voor het eerst na lange tijd weer hier samen zijn,
deze zondag ook aan het begin van de zomervakantie.

Vast wel, al wist ik niet goed welke tekst of welk verhaal ik dan zou kiezen.

En welke tekst je ook kiest,

geen enkele tekst is speciaal geschreven met het oog op onze situatie hier en nu.

Het had misschien een tekst kunnen zijn over het beloofde land of over ballingschap.

Psalm 122 kon vast ook, over gaan naar het huis van de Heer.

Uiteindelijk heb ik gewoon gekozen

voor wat het oecumenisch leesrooster ons aanreikt.

En misschien blijkt dat juist wel heel goed bij deze dag te passen.

Op de vraag ‘wat zullen we lezen?’

volgt bij de voorbereiding van de kerkdienst de vraag:

Wat zullen we zingen?

voor vandaag: welke liedteksten zullen we lezen bij orgelspel?

Via wat omwegen en zijsporen kwam ik onder andere uit bij dat prachtige lied
‘de wijsheid van voor alle tijden spreekt luid en dringend haar woord.’

Het is misschien wat wonderlijk om bij de evangelie-lezing een lied te kiezen,
dat bij het boek Spreuken geschreven is.

Ik kwam er op door dat vreemde en prikkelende gebed van Jezus:

‘Vader, ik dank U dat u deze dingen

voor wijzen en verstandigen verborgen hebt gehouden’.

Wijs en verstandig worden door ons positief gewaardeerd over het algemeen.

Wat Jezus zegt klinkt vreemd, onlogisch,

het klinkt ook anders dan de wijsheid van het boek Spreuken en van lied 846.

Jezus dankt God dat deze dingen voor wijzen en verstandigen verborgen zijn.

Wie bedoelt Jezus hier en wat zijn dan deze dingen?

Gaan wijsheid en verstand niet juist samen met inzicht?

Als je het boek Spreuken leest, maar ook andere bijbelteksten,
wordt wijsheid net als door ons positief gewaardeerd.

Als je de tekst van lied 846 leest,

dan kan makkelijk de associatie met de Heilige Geest opborrelen

en dat is niet zo vreemd, die 2 gaan in de bijbel vaak hand in hand.

Maar blijkbaar is het niet altijd zo gezien dit gebed van Jezus.

Ik kan het niet anders verklaren dan Jezus het over een ander soort wijsheid heeft.

Volgens mij gaat Hij hier in tegen wijsheid en verstand

van het zelfgenoegzame soort.

Als je alles al denkt te weten en te begrijpen,

dan sta je niet open voor iets nieuws

of dan kun je makkelijk aan de haal gaan met wat je hoort,

er je eigen draai aan geven, het in je eigen straatje passen.

Misschien zijn deze wijzen en verstandigen
wel de burens van die mensen die menen dat het hele leven maakbaar is
en voor zover het nog niet maakbaar is, dat wel zou moeten worden.
Die mensen zijn de afgelopen tijd bedrogen uitgekomen
toen we ons hele leven moesten aanpassen aan iets ongelijk kleins,
toen het mogelijk bleek dat alles anders werd dan anders.

Eigenwijsheid, aardse logica, wetenschappelijk verstand,
niet persé altijd slecht maar het is wel alles
wat in de weg kan zitten om open te staan voor de hemel.
Ik denk dat Jezus het daar over heeft.
Aan eenvoudige mensen wordt het onthuld, wordt het openbaar gemaakt,
aan mensen die het nog niet allemaal zeker weten,
die nog zoekend zijn, mensen die weten dat ze niet alles begrijpen.

Jezus spreekt wel vaker in tegenstellingen over hoe mensen kunnen zijn.
In Matteüs 7 vergelijkt Hij mensen die zijn woorden horen en doen
met iemand die zijn huis op een rots bouwt,
een huis met een stevige basis, dat stand houdt in de storm.
Mensen die zijn woorden wel horen maar niet doen
zijn als iemand die een huis op het zand bouwt, bij een storm stort het in.

Horen en doen, inzicht in wat God aan mensen bekend maakt,
het ligt allemaal heel dicht bij elkaar.
En zoals er een verschil is tussen horen en doen of niet doen,
huizen op stevige en op wankelende basis,
zo is er misschien ook wel wijsheid en verstand
die stand houden in moeilijkheden
en wijsheid en verstand die onderuit gaan
als het leven een onverwachte wending neemt.
Geloof dat op de één of andere manier overeind blijft,
ook als het leven niet brengt wat je had gehoopt of gedroomd
tegenover geloof dat onderuit gaat als het leven dingen brengt
waarvoor niet direct een antwoord is.

En zoals zo vaak als Jezus dit soort tegenstellingen uitspreekt,
lukt het zelden of nooit om mensen in 2 groepen te verdelen,
maar heeft iedereen bij tijden wel iets van beiden,

Die wijzen en verstandigen waar Jezus het over heeft,
ik denk niet dat Jezus hier ware wijsheid bedoelt,
het gaat niet over de wijsheid en het verstand als geschenken van God.
Dat zijn juist waardevolle eigenschappen,
waar je als mens niet alleen zelf plezier van beleeft
maar waardoor je ook een aangenaam mens voor je omgeving kan zijn.

Dat Jezus dit hier zo zegt,
kan te maken hebben met wat er aan vooraf gaat:
Mensen die zowel op Jezus als op Johannes de Doper kritiek hebben:
de één leeft te sober, de ander niet sober genoeg.

Een echt geval van 't is nooit goed of het deugt niet'.

En kort hiervoor klinkt ook de vraag van Johannes de Doper vanuit de gevangenis: bent u het die wij verwachten of is het een ander?

Wijsheid en verstand leiden blijkbaar lang niet altijd tot geloof en inzicht.

Het spreekt niet vanzelf dat je begrijpt wie Jezus is, zelfs Johannes de Doper, die zijn komst mocht aankondigen, gaat in de gevangenis twijfelen of Jezus nu wel degene is over wie hijzelf sprak.

En er kan hier ook nog iets anders doorklinken in die woorden van Jezus.

Dat hij met wijzen en verstandigen de mensen bedoelt die die de wet, de torah van voor naar achter en weer terug kenden, inclusief alle aanvullende geboden.

Jezus kan hier bedoelen de mensen die strikt leven naar de wet, naar de letter van de wet.

En vanuit die letter hebben ze kritiek op alles en iedereen.

Het zijn de mensen die Johannes de Doper veroordelen omdat hij heel sober leeft en Jezus veroordelen ze omdat hij wel eet en drinkt.

Daarom zegt Jezus dat zij inzicht missen, dat deze dingen voor hen verborgen zijn.

Het gaat immers om de geest van de wet, om wat Gods bedoeling met de leefregels is: gerechtigheid, naasteliefde, zorg voor de meest kwetsbaren. En daarmee komen we uit bij de lezing uit Zacharia en bij het laatste deel van de lezing uit Matteüs:

Zacharia roept op tot vreugde.

De koning is in aantocht, rijdend op een ezel. Een ezel, geen paard.

Paarden werden in de oorlog gebruikt, zij worden daarom uit Jeruzalem verjaagd.

Een paard staat voor macht en overheersen.

Deze koning van de vrede rijdt op een ezel, symbool voor dienstbaarheid, de dienende koning.

Vrede en vrijheid, daar heeft Zacharia het over.

Vrede voor de hele wereld, van zee tot zee staat er: woorden die aansluiten bij het wereldbeeld van toen: de aarde die door de oerzee omgeven is.

En op die hele aarde zal de Eeuwige heersen.

Vers 11 spreekt van offerbloed in de nieuwe bijbelvertaling, er staat letterlijk 'bloed van het verbond', zo wordt het ook in de Naardense Bijbel vertaald.

Maar dit kan ook vertaald worden met 'bloed van de verbondsgemeente'.

In de context waarin Zacharia spreekt is dit eigenlijk een heel logische vertaling. Dan verwijst het naar het lijden en de smaad van de ballingen, hun bloed is vergoten.

Vrede en bevrijding daar gaat het om.
En ze zijn verbonden aan Gods heerschappij over de aarde.
Niet de afgoden van geld en goed en van machtswellust zullen regeren.
Geen al te menselijke koning maakt de dienst uit,
maar de Eeuwige regeert en brengt gerechtigheid en vrede.
Een zacht juk en een lichte last, zo is het koningschap van God.

Als Jezus over een zacht juk en een lichte last spreekt,
is mijn eerste gedachte toch steeds weer:
kan het niet gewoon helemaal zonder juk en last?
Dat is toch nog veel beter?

In deze beeldspraak niet.
Als je gaat wandelen, loopt het prettiger zonder bepakking dan met,
en zo zijn er zeker meer situaties waarin zonder last of juk
beter of prettiger is dan welke last of juk dan ook.

Maar hier staat het symbool voor diegene of datgene waardoor je geleid wordt,
waardoor je je laat leiden.
Het staat voor wie of wat regeert, wie de macht heeft, welke regels en wetten gelden.
En zonder dat wordt het chaos, krijg je anarchie,
en dat leidt meestal tot het recht van de sterkste,
zodat wie kwetsbaar is het wel kan vergeten.
Zolang mensen niet zonder macht of regels kunnen,
leidt een gebrek daaraan alleen maar tot overheersing en geweld.

Daarom zegt Jezus niet dat hij het juk zal breken en de last zal afnemen
maar dat hij een zacht juk en een lichte last te dragen geeft.
Hij belooft regels en een macht die goed zijn,
dragelijk, rechtvaardig en zorgzaam.
Jezus nodigt uit te kiezen tussen zijn dienst en die andere,
tussen de koning op een ezel die vrede brengt
en het geweld en de oorlog die komen met een koning te paard.

Het is ook het verschil tussen hen die van mensen eisen
dat ze leven naar de dode letter van de wet, alle 613 geboden die er waren
en Jezus die mensen uitnodigt te leven naar de levend makende geest van de wet.

En die uitnodiging geldt nog steeds, ook voor ons,
een lichte last en een zacht juk
gegeven door de koning van de vrede.
En daar hoef je niet al te wijs of verstandig of geleerd voor te zijn.

Moge het zo zijn hier en nu voor ons allen.
Amen.